

O P L E G N O T I T I E B E S L U I T V O R M E N D

Onderwerp	Van Nationaal Preventieakkoord naar een samenhangende Friese preventieaanpak
Voorstel ter behandeling in	de vergadering van de Bestuurscommissie Gezondheid
Status	☐ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	Hanneke Zonderland
Auteur	Margreet de Graaf
Bijlagen	1. Procesvoorstel Friese preventieaanpak
Vergaderdatum	14 november 2019
Agendapunt	8
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Epidemiologie, gezondheidsbevordering, beleid, communicatie
OR/GO	☐ OR instemming ☐ OR advies ☐ OR informatie ☐ GO

Conceptbesluit

1. Instemmen met het procesvoorstel om te komen tot een gezamenlijke Friese Preventie Ambitie. De voorgestelde preventieaanpak voor Friesland richt zich op een programmatische aanpak met een duidelijke structuur door middel van indeling van het programma in verschillende **programmaliijnen** en daarbij horende **interventies, kennisdeling, onderzoek en monitoring**.
2. Regie op het proces te beleggen bij de GGD Fryslân. Er wordt verbinding gelegd met verschillende gremia en met deze en andere partners worden duidelijke afspraken gemaakt over wie wat bijdraagt.
3. In stemmen met het aanstellen van een kwartiermaker voor gemiddeld twee dagen per week in de periode 14 november 2019 – 30 juni 2020. De kwartiermaker krijgt als opdracht een Friese preventieaanpak op te leveren, waarin de financiële paragraaf een plek krijgt, welke in de bestuurscommissie van juni 2020 kan worden geagendeerd en formeel ondertekend kan worden. De kwartiermaker wordt in eerste instantie gefinancierd uit de begroting van GGD Fryslân, waarbij gezocht wordt naar aanvullende financieringsmogelijkheden, onder andere via het landelijke Ondersteuningsprogramma Lokale Preventieakkoorden (OLPA).

Inleiding

In 2018 is het Nationaal Preventieakkoord (NPA) gesloten. In Friesland zijn de onderwerpen van het preventieakkoord vooral belegd in de programma's Nuchter over Gewicht, Nuchtere Fries en Rookvrije generatie. GGD Fryslân werkt bij deze programma's samen met alle Friese gemeenten, en per programma met diverse organisaties. Door het NPA is er meer aandacht voor preventie en zien we kansen om de huidige programmatische aanpak van gezonde leefstijl te transformeren naar een integrale aanpak via een levensloopbenadering, vanuit een positieve kijk op gezondheid. Naast de genoemde leefstijl programma's lopen er ook andere programma's zoals Vitale Regio, Kansrijke start, Gezonde

School, Jong Leren Eten en Gezonde Leefomgeving, Blue Zone Friesland. De Friese preventieaanpak betekent vooral een versterking, verbinding en herijking van al deze programma's.

Als we kijken naar de huidige aanpak binnen de programma's zien we dat:

- Gezondheidsvraagstukken complex zijn en vaak samengaan met achterliggende problematiek
- Samenhang met andere domeinen (sociaal en fysiek) nog maar beperkt aanwezig is
- De huidige programma's zich voornamelijk richten op de jongere doelgroep tot 24 jaar en er weinig aanbod is voor de doelgroep vanaf 25 jaar
- Gemeenten in verschillende mate actief zijn op het terrein van deze preventieprogramma's
- Gemeenten en partners een zekere versnippering van de aansturing van de programma's ervaren.

In de bestuurscommissie van juni 2019 is de mededeling gedaan dat er samen met gemeenten en ketenpartners onderzocht gaat worden hoe en of we tot een meer samenhangende preventieaanpak in Friesland kunnen komen, waarbij de levensloop leidend is. Daarbij is aangegeven dat er in het najaar een procesvoorstel tot een meer samenhangende preventieaanpak aan de bestuurscommissie Gezondheid voorgelegd zou worden.

In de afgelopen periode is er samen met gemeenten, beleidsmedewerkers en de programmaleiders van de huidige programma's gewerkt aan bijgevoegd procesvoorstel. Er zijn landelijke middelen (OLPA) beschikbaar gesteld om dit proces te begeleiden en hiervoor is de expertise van AEF ingezet.

Het voorstel is om een Friese preventieaanpak in te richten met de volgende uitgangspunten:

- Eén gezamenlijke Friese ambitie vanuit alle lokale en regionale initiatieven
- Samenhang waar mogelijk met het fysiek en sociaal domein om meer aandacht te hebben voor achterliggende problematiek bij een ongezonde leefstijl
- Gelijkwaardige samenwerking in de aanpak van betrokken partners (zoals gemeenten, Aletta Fryslân, zorgverzekeraar, HANN en VNO-NCW)
- Een levensloopbenadering (- 9 maanden tot 100)
- Richten op het versterken van gezondheidspotentieel vanuit een positieve kijk op gezondheid
- Een programma met bestuurlijk draagvlak van de GGD en in samenwerking met (maatschappelijke) partners en gemeenten
- Een programmatische aanpak waarin we een duidelijke structuur creëren door middel van een indeling van het programma in verschillende termijnen en programmalijnen zoals interventies, onderzoek en kennisdeling
- Verbinden met andere Friese programma's op gebied van preventie, zoals Vitale Regio

We streven naar een vitale provincie, meer gezonde jaren voor iedereen: kinderen die een goede start maken en daar hun leven lang profijt van hebben, inzetten op een gezonde generatie, actieve volwassenen die fit hun pensioen in gaan en ouderen die meer gezonde levensjaren hebben en zo lang mogelijk meedoen in de samenleving.

Om dit te bereiken is het nodig om:

- Eén gezamenlijke ambitie te formuleren met alle betrokken partners en gemeenten, waarvoor we werksessies organiseren met beleidsmedewerkers uit verschillende domeinen (o.a. gezondheid, sociaal, fysiek) en met partners in preventie (zoals professionals, zorgverzekeraar, provincie)
- Andere stakeholders – bijvoorbeeld burgers, sportverenigingen, horeca, ondernemers – te betrekken in de aanpak
- Vanuit de ambitie naar concrete doelstellingen, beoogde resultaten en uitgangspunten toe te werken
- Een programmaplan op te stellen
- Een lichte governance (vervolg Vitale Regio) in te richten voor de sturing van het programma met onder meer een programmamanager
- Een beraming te maken van het jaarlijks benodigde budget en personele inzet.

Beoogd effect

De herijking van de Friese preventieaanpak moet o.a. zorgen voor:

- Het bereiken van meer (kwetsbare)doelgroepen met programma's en interventies
- Waar nodig de huidige aanpak te verrijken met nieuwe initiatieven om domein overstijgend meer impact te creëren.
- Provinciale uitvoering te geven aan het Nationale Preventieakkoord om de lokale aanpak te versterken
- Een groter effect van de losse programma's door middel van meer samenhang en een betere structuur.

Argumenten

- 1.1 Gemeenten en GGD-GHOR hebben op nationaal niveau het Nationaal preventieakkoord ondertekend en ligt er een opdracht om op gemeentelijk niveau met de thema's uit het Nationaal preventieakkoord aan de slag te gaan. Met dit voorstel wordt een stap gezet om een vertaalslag voor Friesland te maken, met de insteek om provinciaal *die* dingen te doen die de lokale aanpak kunnen versterken.
- 1.2 Dit procesvoorstel is een uitwerking van de input die is opgehaald uit werksessies met gemeenten, ketenpartners en intern binnen de GGD.
- 2.1 De huidige programma's kennen een provinciale aansturing door de GGD en de GGD kan de regie nemen om de verbinding met de diverse gremia en partners te leggen
- 3.1 Er zijn mogelijk voor het vervolg OLPA-middelen beschikbaar, er zijn nog weinig regionale akkoorden gesloten, de provinciale insteek is landelijk interessant.

Kanttekeningen/risico's

De effecten en uitwerking van de Friese preventieaanpak zijn afhankelijk van de lokale uitvoering, het programma voorziet niet in (extra) capaciteit in menskracht en middelen voor gemeenten.

Financiële consequenties

Personele kosten voor de kwartiermaker komen uit de huidige GGD-begroting, een herschikking van taken binnen de huidige preventieprogramma's en er wordt opnieuw een ondersteuningsaanvraag bij Ondersteuningsprogramma Lokale Preventieakkoorden (OLPA) ingediend voor de kwartiermaker periode.

Om inzicht te krijgen in de kosten die de Friese preventieaanpak met zich meebrengt is het nodig om eerst van de huidige programma's en initiatieven de begrotingen inzichtelijk te maken. Aan de hand hiervan kan een beraming gemaakt worden van het jaarlijks benodigde budget, inclusief de benodigde capaciteit voor het programma (programmaleider, ondersteuning en communicatie).

Qua financiering van de Friese preventieaanpak zal ook gekeken worden naar mogelijkheden van cofinanciering. Een van de mogelijkheden is het vragen van een financiële bijdrage van De Friesland en andere partners, zoals provincie Fryslân.

Daarnaast is een niet-financiële bijdrage vanuit de gemeenten, in de vorm van het vrijmaken van capaciteit van beleidsmedewerkers, wenselijk.

Bovenstaande zal in 2020 opnieuw aan de bestuurscommissie voorgelegd worden ter besluitvorming.

Vervolgaanpak/uitvoering

In de bestuurscommissie van februari 2020 zal er een terugkoppeling van de voortgang van het proces geagendeerd worden.

We werken toe naar een officieel moment van ondertekenen van een de Friese preventieaanpak in juni 2020, indien mogelijk in aanwezigheid van staatssecretaris Blokhuis.

Communicatie

Periodiek wordt gecommuniceerd over de voortgang van het programmaplan. Dit gebeurt door een procesupdate te geven bij de bestuurscommissie Gezondheid. Daarnaast worden de ambtelijk contactpersonen en partners geïnformeerd over de voortgang op zowel proces als inhoud. Bovendien worden zij inhoudelijk in het traject betrokken (bijeenkomsten, gesprekken)

Besluit:	
☐ niet vastgesteld	Paraaf secretaris:
☐ ongewijzigd vastgesteld	
☐ gewijzigd vastgesteld als volgt:	
Kopie naar auteur	